

Förslaget till riksbankslag: Möjligheten att bedriva en effektiv penningpolitik

Riksbankens mandat och
agerande under coronakrisen

SNS/SHoF Finanspanel
3 november 2020

S V E R I G E S   R I K S B A N K

Stefan Ingves
Riksbankschef

Riksdagen beslutar Riksbankens uppdrag

Upprätthålla ett fast penningvärde

Främja ett säkert och effektivt
betalningsväsende

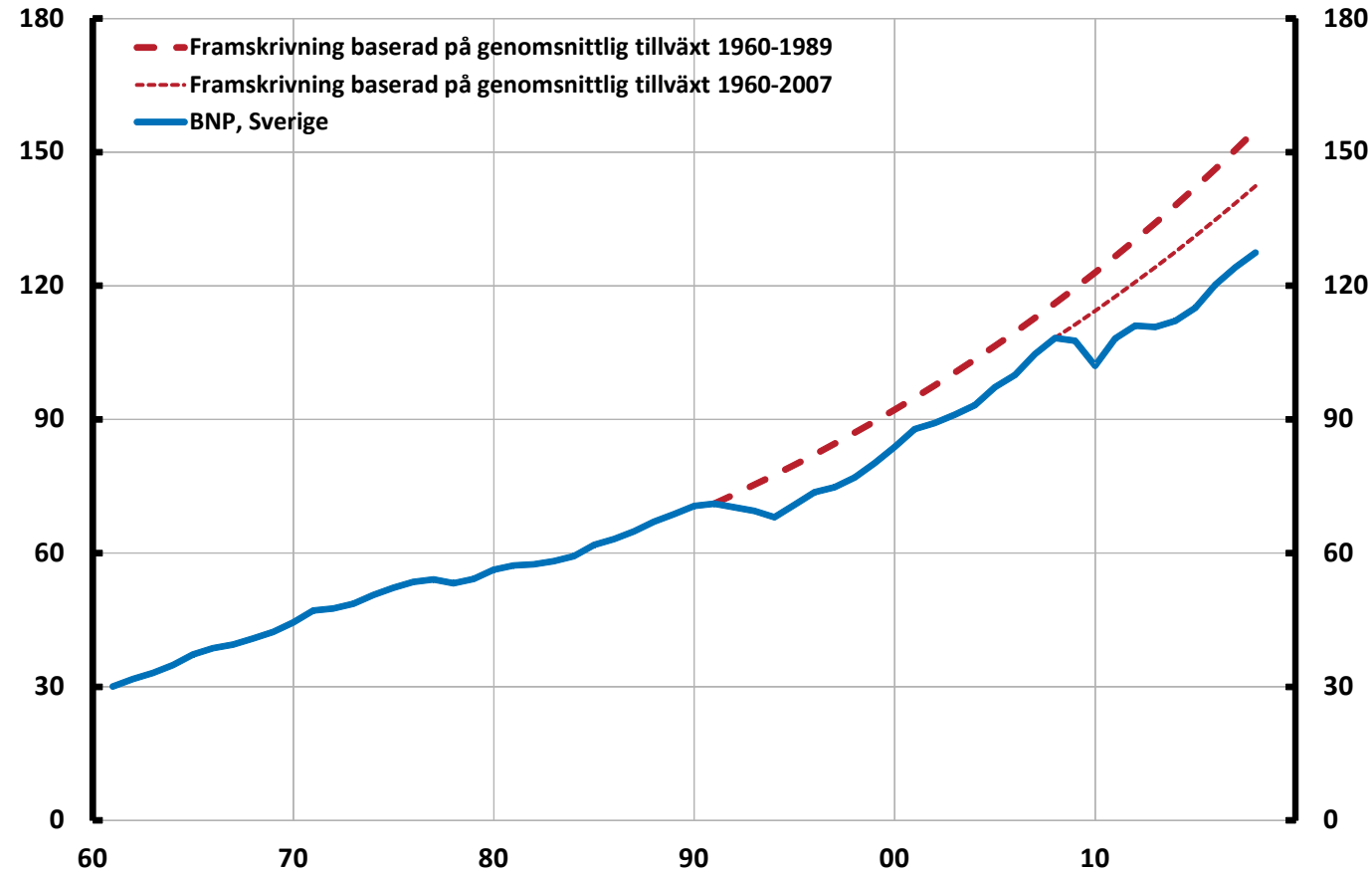
Riksbankens oberoende kommer av EU-rätten

- EU:s regler om centralbankers oberoende och kraven på nationell lagstiftning gäller för samtliga EU:s medlemsstater.
- Alla medlemsstater måste alltså säkerställa att deras nationella lagstiftning är förenlig med fördragen och ECBS regler.
- Därför bör all ny lagstiftning i Sverige utformas i överensstämmelse med ECBS regler.
- Men delar av Riksbanksutredningens förslag går dock i motsatt riktning.

Förslaget till ny riksbankslag – tar sin utgångspunkt i en svunnen värld

- Penningpolitikens behov förändras över tiden - svårt att helt förutsäga hur nästa kris ser ut, eller vilka verktyg som behövs.
- Vi har kunnat agera under pandemin eftersom dagens lagstiftning ger möjligheter för Riksbanken att vara snabb och flexibel.
- Riksbanksutredningen strävar dock efter en ny riksbankslag som försvagar Riksbankens möjligheter att agera vid nya omständigheter.
- För att hantera den globala finanskrisen 2008-2009 och denna aktuella pandemin, liksom framtida händelser, krävs det verktyg och mandat hos Riksbanken som inte ryms i förslaget.

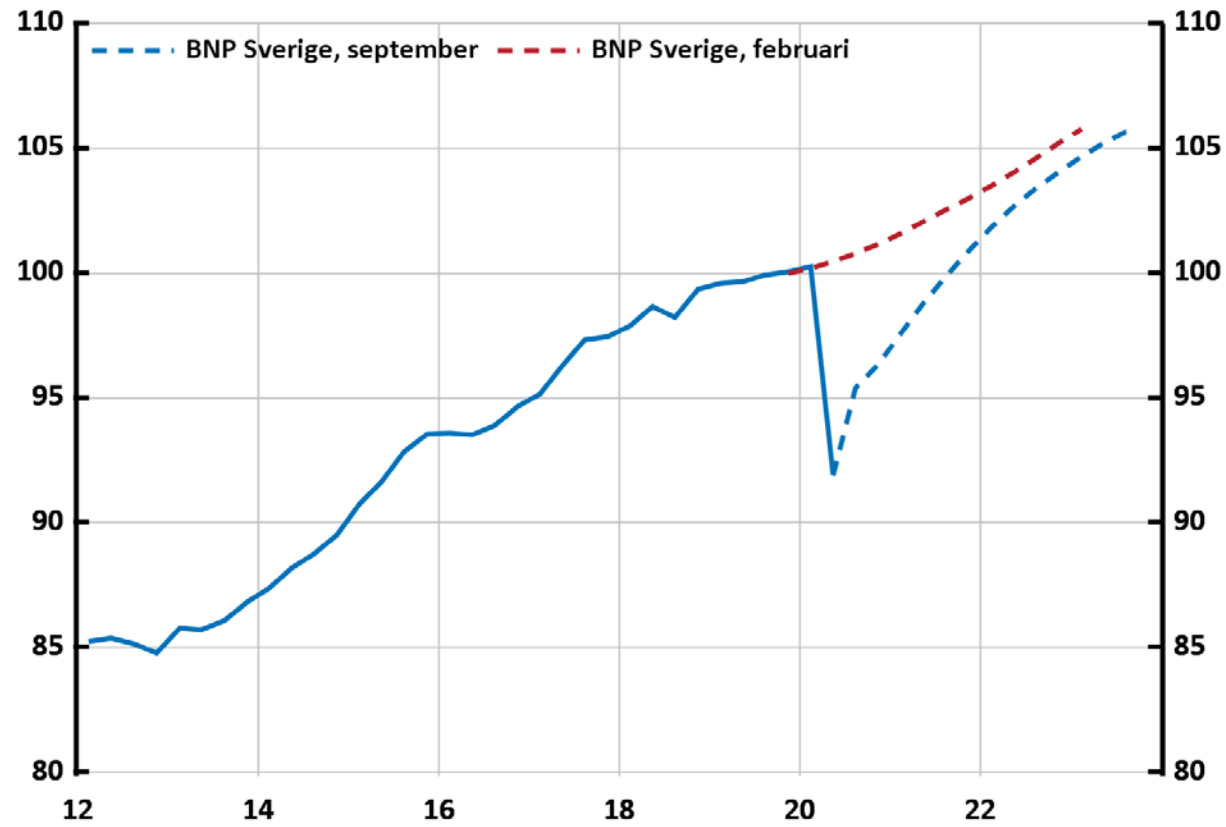
Världen kan ändra sig snabbt – det hände 2008...

Index, 2005 = 100. BNP-trenden är baserad på respektive den genomsnittliga tillväxten innan den finansiella krisen 1990 och den globala finansiella krisen 2008.

Källor: SCB och Riksbanken

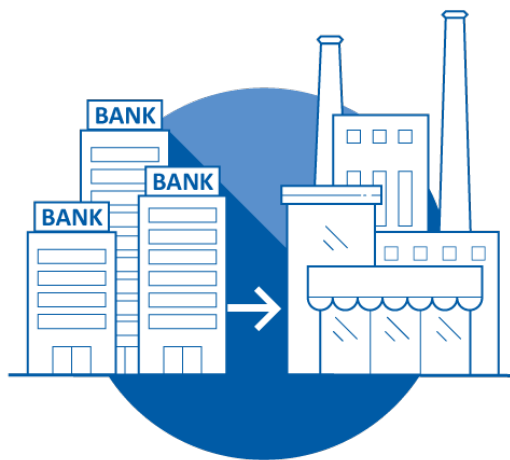
...och 2020

Index, 2019 kv 4 = 100.

Källor: SCB och Riksbanken.

En kombination av åtgärder har stöttat ekonomin under coronapandemin

**Lån till företag
via banker**

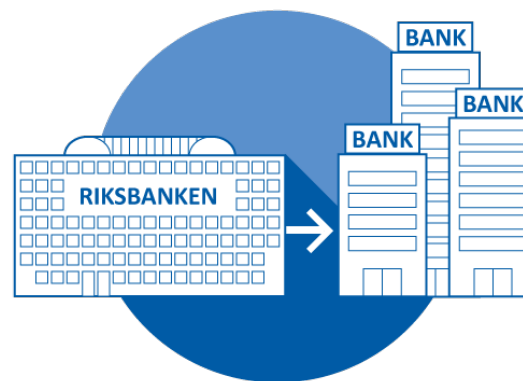
**Beslutat
(Utnyttjat)**

**500 mdr
(165 mdr)**

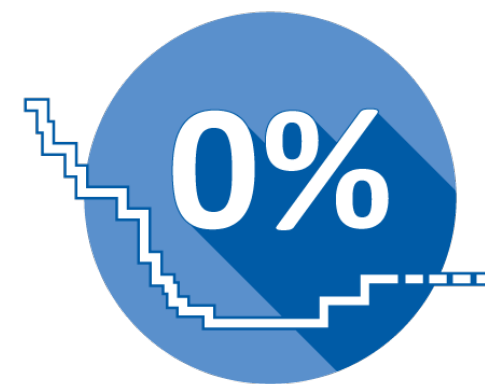
**Köp av räntebärande
värdepapper**

**500 mdr
(255 mdr)**

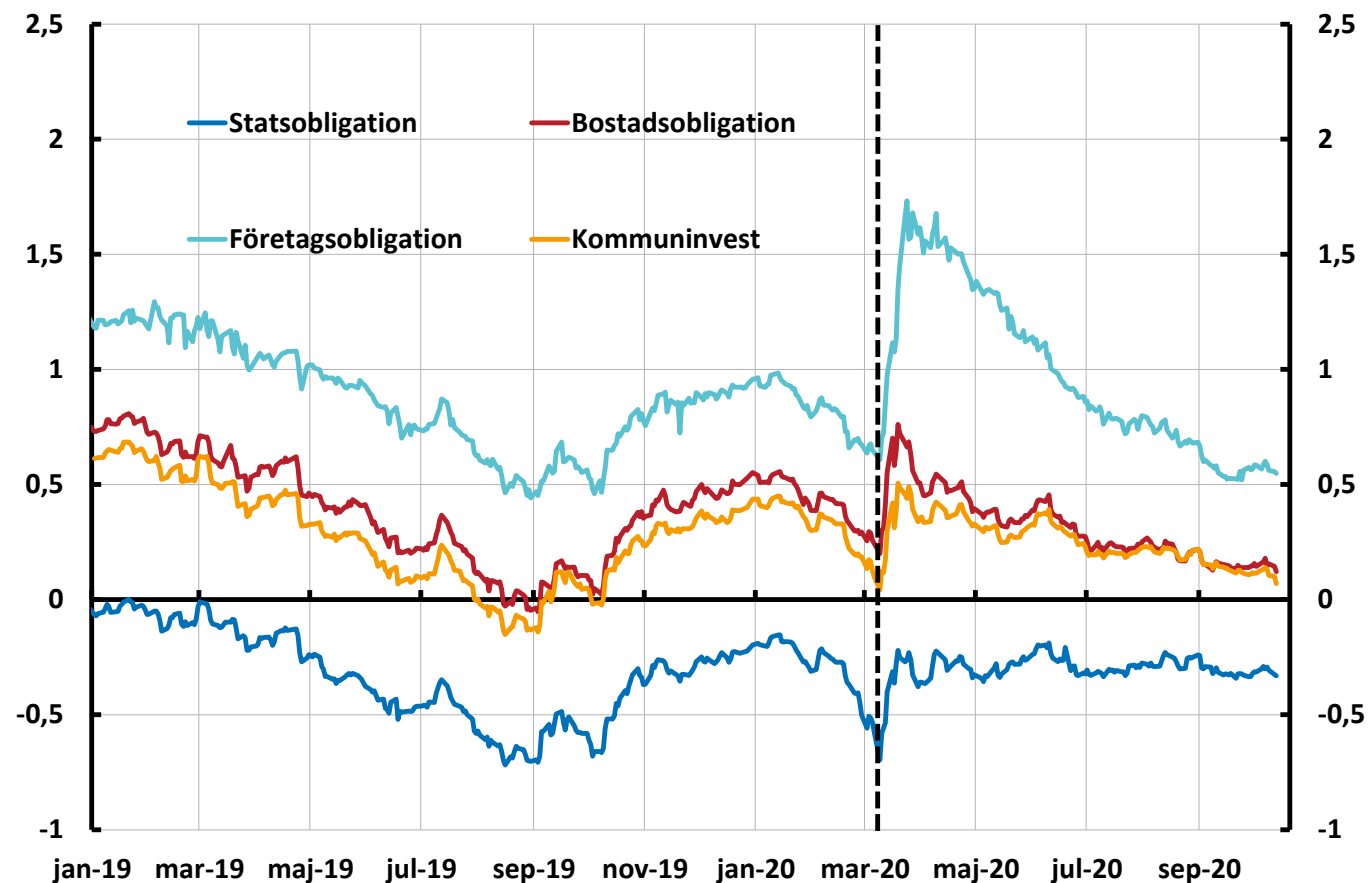
**Ökad tillgång till säkra
och likvida tillgångar**

**Obegränsat SEK, 60 mdr USD
(29 mdr, 2 mdr)**

Reporäntan 0%

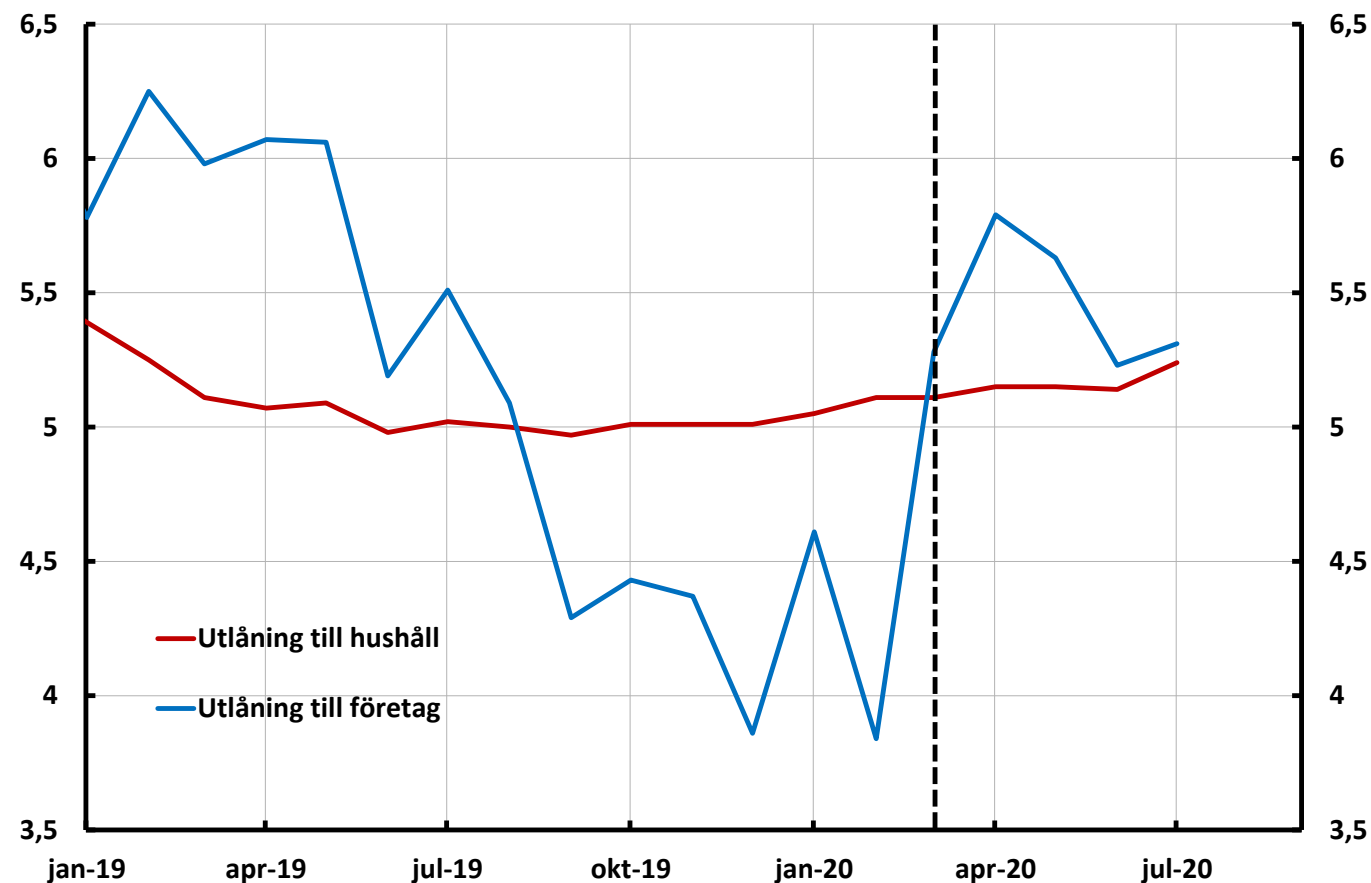
Räntorna har kommit ner...

Räntepapper med 5 års löptid i procentenheter. Den streckade linjen avser den 11 mars då WHO deklarerade Covid-19 en pandemi.

Källor: Bloomberg, Refinitiv och Riksbanken.

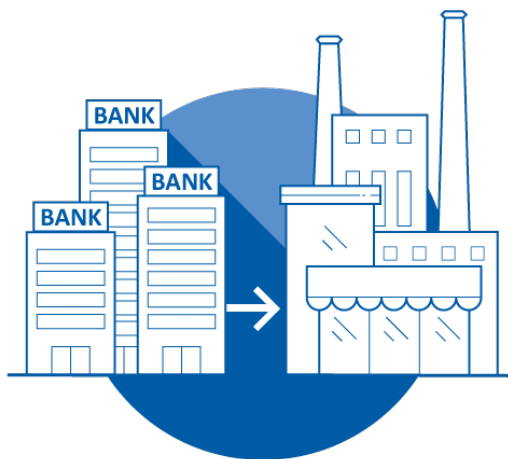
...och kreditförsörjningen har hållits igång

Lån till företag och hushåll i årlig procentuell förändring från MFI. MFI står för "Monetary financial institutions" Den streckade linjen avser den 11 mars då WHO deklarerade Covid-19 en pandemi.

Källa: Riksbanken.

Riksbankens kreditgivning ger regering och riksdag tid

Lån till företag
via banker

De skäl som riksbanksutredningen
för fram för att **inskränka
kreditgivning** är inte övertygande -
och innebär en klar inskränkning av
gällande rätt.

Lagförslaget försämrar statens samlade krishanteringsförmåga...

Köp av räntebärande
värdepapper

Även förslaget att Riksbanken i framtiden **bara ska få köpa en viss typ av värdepapper, nämligen statspapper**, innebär försämrade förutsättningar för statens samlade krishanteringsförmåga.

...och gör det svårare för Riksbanken att agera snabbt

- Den föreslagna modellen för Riksbankens egna kapital gör det svårt för Riksbanken att **snabbt, flexibelt och effektivt sätta** in åtgärder när så behövs - och därmed ökar riskerna för svensk ekonomi.
- Att dela upp Riksbankens verktygslåda i olika delar, där åtgärder som syftar till att stabilisera det finansiella systemet innebär en mer omfattande process, **riskerar att försena krisåtgärder**.
- Vi förställer oss idag en viss typ av penningpolitik, men det är inte säkert att penningpolitiken står för precis samma utmaningar imorgon.

Redan omfattande granskning av Riksbanken

- Riksbanken bedöms vara en av världens mest öppna centralbanker.
- Riksdagens har idag omfattande möjligheter att kontrollera Riksbanken och utkräva ansvar för såväl penningpolitik och finansiella stabilitet som övrig verksamhet.
- "Väsentligt bättre förutsättningar att granska Riksbanken jämfört med den nuvarande lagen" – vilket problem vill man lösa?

Granskningen av Riksbanken kan stärkas

- Om man anser att det finns en kunskapsobalans – ett oberoende granskningsorgan med experter på området som årligen rapporterar till Finansutskottet vore en bra lösning.
- Domstolsprövning bör övervägas när det gäller Riksbankens regelefterlevnad –i likhet med vad som gäller för ECB.
- Det måste vara tydligt och klart vad som är målet med granskning, vem som är mottagare och hur resultatet ska användas.

Hur påverkas samhället av en riksbankslag som försvårar Riksbankens arbete?

- Riksbanksutredningens lagförslag kommer tydligt försvåra Riksbankens möjligheter att bedriva sin verksamhet.
  - Hur påverkar det samhället?
- Riksbanksutredningen ger svar på vilka verktyg Riksbanken *inte* längre ska kunna vidta.
  - Men vem ska då kunna agera i händelse av till exempel en kris?

Tack!